

Hoofredacteur ESB

a.jolink@sdu.nl

Nu

Als een zilveren pijl legt de *Frecciargento* het traject Verona-Florence af in twee uur terwijl er vroeger vier uur over werd gedaan. In een aangenaam gekoelde trein vermaken iPod, iPad en laptop de treinreiziger, die zijn e-ticket op internet heeft besteld. Vertrek- en aankomsttijden kloppen met het spoorboekje, op de tweede af. De *Ferrovie dello Stato* heeft het goed voor elkaar. Dit voorbeeld is geen science fiction maar een van de ervaringen van de afgelopen maanden. En ik noem het vooruitgang.

In de afgelopen maanden, en misschien wel jaren, weten de eurocritici weer van zich te laten horen. Met beperkt gevoel voor geografie wordt de eurozone in noord en zuid verdeeld en grote pijlen geven de richting aan waar het geld vandaan komt en waar het naar toe gaat. Van noord naar zuid wel te verstaan. Met beperkt gevoel voor geschiedenis wordt het noorden soberheid en het zuiden spilzucht toegewezen, en de schuldvraag ligt op de loer. De creatieve boekhouders in Griekenland, de genereuze mediatycoons in Italië, en de iets te sociale politici in Spanje, allen zullen Europa wel het riool doortrekken.

En nu? Nu gaan wel allen massaal op vakantie naar Griekenland, Italië en Spanje en genieten van de fraai verzorgde stranden, van de goed onderhouden monumenten en van de weldadige wijnen en spijsen. De enkeling die de taal machtig is zal de borden kunnen lezen waarop staat dat voor de financiering van constructie, reconstructie of onderhoud van al dit goede de EU ook een duit in het zakje heeft gedaan; maar op zijn minst valt op dat de Europese *Star Spangled Banner* overal vrolijk wappert. In de supermarkt en op markten willen we nog wel de prijzen vergelijken en constateren dat het net zo duur is als thuis. Ook de nieuw aangelegde tram door de oude wijken van de eens vervallen stad en de nieuw aangelegde snelweg doen bijna modern aan. Het comfort van thuis, en dat op vakantie. Dat noem ik vooruitgang.

En nu? Nu zijn er mensen die zeggen dat het is afgelopen met al die vooruitgang. The Economist (2010) schrijft op triomfantelijke toon dat de Europeanen iets te lang met hun hoofd in de wolken hebben gezeten, zichzelf aan de welvaart hebben verlustigd en nu weigeren hier afstand van te doen. Het tijdschrift vindt het niet meer dan rechtvaardig dat na de val van de Muur nu ook eindelijk de laatste stenen van de welvaartsstaat Europa kunnen worden opgeruimd. Hoezo een goede pensioenvoorziening? Hoezo vier weken op vakantie in augustus? Hoezo een adequate medische zorg? Niemand kan het zich veroorloven om boven zijn macht te leven. Volgens The Economist wil de overvoede Europeaan hier nog niet aan, noch geestelijk noch materieel, en wordt het tijd wordt dat Amerika zijn gelijk krijgt: *"It may still take time before Europeans conclude that they must compromise their ideals in order to secure the growth needed to preserve what they can of their lifestyles."*

En nu? Nu denk ik dat mijn klomp breekt, als ik die zou hebben. Eerst storten de Amerikaanse bankiers de wereldeconomie in de grootste economische crisis ooit; daarna stimuleert de Amerikaanse regulering de economie met het grootste begrotingstekort ooit, op basis van idealen waar geen meerderheid zich in kan vinden; en vervolgens trekt de commentator van The Economist, die niets van Europa begrijpt, een veel te grote broek aan. Natuurlijk is Europa een gedrocht, een Frankenstein, vijftig jaar geleden in elkaar geknutseld op basis van een handje vol idealen. Natuurlijk was Europa een zootje ongeregeld, vol met frustraties en tegenstrijdigheden. Maar nu, ja nu, is er meer bereikt in de afgelopen vijftig jaar in Europa dan in al die 235 jaar in de Verenigde Staten. Terwijl veertig procent van de Amerikanen nog steeds onder de armoedegrens leeft is Europa economisch nog nooit zo welvarend geweest. Maar nog belangrijker is dat Europa zijn idealen boven economische groei stelt, zelfs als die economische groei tegenvalt. Het resultaat: Europa. Dat Europa er nog lang niet is, moge duidelijk zijn. Dat Europa als politieke eenheid onderontwikkeld is, dat er economische convergentie moet plaatsvinden, dat er sociaaleconomische harmonisatie moet geschieden, dat is allemaal duidelijk; maar dat is wat anders dan het systeem van onze Amerikaanse vrienden te kopiëren, zoals The Economist zich dat voorstelt. En dat dit niet met de snelheid van de Frecciargento, TGV, ICE of Fyra gaat, en nog wel even zal duren, dat is ook duidelijk. Maar voorlopig is het een mooi project om mee vooruit te komen. En nu? Nu ga ik op vakantie.

LITERATUUR

The Economist (2010) Calling time on progress. *The Economist*, 15 juli.